

Correctievoorschrift HAVO

2008

tijdvak 2

Nederlands

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 54 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 *Tekst met vragen*

1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.

1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk *volledig goed* is en dat *strikt, dus zonder enige overschrijding*, binnen de gegeven antwoordlengte valt, wordt daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend.

1.3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.

2 Samenvatting

2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de *in de opdracht gevraagde* informatie-elementen.

2.2 Bij het toekennen van scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:

- Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
- Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dient aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
- Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.

2.3 De aftrek voor incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting bedraagt maximaal 4 scorepunten. Onder incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik moet worden verstaan: fouten tegen de regels voor interpunctie, voor het gebruik van hoofdletters, voor zinsbouw, voor spelling, voor woordgebruik en voor woordvolgorde.

Deze aftrekregeling dient als volgt te worden toegepast:

voor fouten tegen de regels voor *interpunctie*:

1 fout of 2 fouten	- 0
3 of meer fouten	- 1

voor fouten tegen de regels voor de *overige categorieën*:

1 fout of 2 fouten	- 1
3 of 4 fouten	- 2
5 of 6 fouten	- 3
7 of meer fouten	- 4

Fouten die herhaald worden, moeten gerekend worden als afzonderlijke fouten.

Schrijfwijzen die in overeenstemming zijn met de spelling van 1995 of die in overeenstemming zijn met de spelling van 2005 dienen goed gerekend te worden.

2.4 Voor een kandidaat zoals bedoeld in het Eindexamenbesluit artikel 55, derde lid, wordt een aangepaste aftrekregeling voor incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik toegepast. Dit betreft een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin het eindexamen wordt afgelegd, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie Nederlands niet de moedertaal is.

De aangepaste aftrekregeling voor leerlingen zoals bedoeld in artikel 55.3, luidt:

voor fouten tegen de regels voor *interpunctie*:

1 - 5 fouten	- 0
6 of meer fouten	- 1

voor fouten tegen de regels voor de *overige categorieën*:

1 - 5 fouten	- 1
6, 7 of 8 fouten	- 2
9 - 13 fouten	- 3
14 of meer fouten	- 4

Fouten die herhaald worden, moeten gerekend worden als afzonderlijke fouten.

Schrijfwijzen die in overeenstemming zijn met de spelling van 1995 of die in overeenstemming zijn met de spelling van 2005 dienen goed gerekend te worden.

De aangepaste aftrekregeling is niet van toepassing voor kandidaten met een leesbeperking (dyslexie), die niet vallen onder artikel 55 lid 3.

2.5 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Tekst 1 We leven veel te snel

1 B

2 D

3 B

4 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord luidt:

- Als je geld bespaart, hou je geld over, maar als je tijd bespaart, dan wordt die door de informatierevolutie ingevuld met meer, nog snellere bezigheden 1
- een volledig goed antwoord, niet langer dan 30 woorden 1

5 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord bevat één van de volgende algemene elementen:

- tijd voor dingen die langzaam moeten gebeuren
- filters en vrijwaring van informatie

Indien het antwoord zich beperkt tot een van de concreta: kinderen krijgen, een boom kweken, getrouwd zijn, onszélf leren kennen 1

Opmerking

Wanneer alleen 'tijd' wordt genoemd, geen punt toekennen.

6 C

7 D

Vraag	Antwoord	Scores
8	A	
9	maximumscore 3 De kern van een goed antwoord luidt:	
	<ul style="list-style-type: none"> Als er, door de enorme snelheid waarmee alles gebeurt, geen rustmomenten meer zijn, is er geen ruimte voor creativiteit / voor ontwikkeling 	1
	<ul style="list-style-type: none"> en een maatschappij die zich niet meer ontwikkelt, staat stil 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een volledig goed antwoord, niet langer dan 35 woorden 	1
10	C	
11	maximumscore 1 constatering	
12	maximumscore 1 stelling	
13	maximumscore 1 toelichting	
14	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord luidt:	
	<ul style="list-style-type: none"> In tekstfragment 1 betekent verveling tijdverspilling en in de tekst 'We leven veel te snel' betekent verveling een zinvolle tijdbesteding 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> In tekstfragment 1 is verveling negatief en in de tekst 'We leven veel te snel' positief 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een volledig goed antwoord, niet langer dan 25 woorden 	1
15	maximumscore 1 alinea 5	
16	maximumscore 1 alinea 8	
17	maximumscore 1 alinea 11	
18	D	
19	A	
20	B	

Vraag	Antwoord	Scores
21	C	
22	D	
23	D	
24	maximumscore 3 De kern van een goed antwoord luidt:	
	<ul style="list-style-type: none"> Op grond van de overweging dat we te veel dingen die langzaam gedaan moeten worden, te snel (willen) doen en dat daardoor iets verloren gaat 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Ook door te snel te willen fitnessen/trainen/sporten gaat iets verloren / gaat de conditie achteruit 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een volledig goed antwoord, niet langer dan 40 woorden 	1
25	C	

Tekst 2 Alleen minder eten helpt

In een goede samenvatting (maximumscore 22 punten) moeten de onderstaande informatie-elementen opgenomen zijn. Om de scores van de samenvatting per onderdeel te kunnen verwerken, zijn deze afzonderlijke informatie-elementen doorgenummerd.

26	maximumscore 3 (reden van collectieve voedingscrisis)	
	<ul style="list-style-type: none"> Er is sprake van een collectieve voedingscrisis, 	1
	<ul style="list-style-type: none"> omdat er een enorme stijging van het aantal mensen met overgewicht/vetzucht/obesitas is, 	1
	<ul style="list-style-type: none"> zonder dat hier iets aan te doen is 	1
27	maximumscore 2 (twee oorzaken)	
	<ul style="list-style-type: none"> goedkoop, lekker, voortdurend beschikbaar voedsel 	1
	<ul style="list-style-type: none"> minder beweging 	1

Vraag	Antwoord	Scores
28	maximumscore 2 (gevolg) • verlaging levensverwachting / meer kans op levensbedreigende ziekten	2
	<i>Opmerking</i> <i>Maximaal één punt voor dit informatie-element geven wanneer één of meer voorbeelden van ziektes worden gegeven, zoals:</i> – diabetes – gewrichtsproblemen – vergroting kans op hart- en vaatziekten – bedreiging gezondheidswinst afgelopen dertig jaren – wereldwijd twee keer zo veel obesitaslijders als hongerlijders	
29	maximumscore 3 (adviezen Gezondheidsraad) • Adviezen Gezondheidsraad niet afdoende, want:	1
	• naast meer bewegen, moeten we ook minder eten / alleen meer bewegen is niet genoeg, minder eten is ook noodzakelijk;	1
	• men weet niet hoe je de calorie-inname kunt remmen / er bestaat geen voedsel waarvan je afvalt	1
30	maximumscore 2 (twee verklaringen voor hardnekkigheid) • genetische selectie	1
	• voedsel is voortdurend beschikbaar in een vorm die eten stimuleert, (ook buiten maaltijden om)	1
31	maximumscore 5 (twee manieren die niet zullen werken en waarom niet) • Manieren die niet zullen werken om het probleem aan te pakken:	1
	• directe belasting op vet,	1
	• want alle calorieën zijn even dikmakend	1
	• genetisch onderzoek,	1
	• want ons gedrag is veranderd en niet de genen	1
32	maximumscore 5 (twee manieren die wel zullen werken en waarom) • Manieren die wel zullen werken om het probleem aan te pakken:	1
	• onderzoek naar simpele vragen,	1
	• want die zijn voor onze gezondheid even belangrijk als genetisch onderzoek	1
	• collectieve maatregelen,	1
	• want het huidige voedselgedrag is een collectieve bedreiging	1

33 Regeling met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting¹⁾

Voor fouten met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik kunnen in totaal maximaal 4 hele scorepunten worden afgetrokken. De toepassing van deze aftrekgeregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 punten.

Zie de Vakspecifieke regel 2 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

34 Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding van de samenvatting¹⁾

Voor de eerste overschrijding met 20 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 16 scorepunten.

De toepassing van de aftrekgeregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 punten.

schematisch:

201 - 220: 0 scorepunten aftrek;

221 - 225: 2 scorepunten aftrek;

226 - 230: 4 scorepunten aftrek;

231 - 235: 6 scorepunten aftrek;

236 - 240: 8 scorepunten aftrek;

et cetera, tot een maximale aftrek van 16 punten

noot 1:

Bij positie 33 en 34 van het score-invoerformulier in het programma WOLF dienen de eventuele aftrekpunten aangegeven te worden als een positief getal. Heeft een kandidaat bijvoorbeeld 3 aftrekpunten vanwege incorrect taalgebruik, dan noteert u bij positie 33 een 3. Indien er geen sprake is van aftrek, dient een 0 te worden ingevuld.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 20 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

tekst 1

naar: Thomas Hylland Eriksen, NRC Handelsblad, 23 december 2006

tekst 2

naar: Louise O. Fresco en Martijn Katan, de Volkskrant, 2 februari 2007